

Biện pháp nâng cao khả năng sinh sản của bò cái

Chăn nuôi bò cái để nâng cao hiệu quả kinh tế, phải rút ngắn thời gian từ khi đẻ đến khi phối giống có chữa (lứa tiếp theo), giai đoạn này chỉ kéo dài trong 2 - 3 tháng, bò cái sẽ đẻ một lứa/năm. Trong thực tế do nhiều nguyên nhân khác nhau, khoảng cách lứa đẻ bò cái thường kéo dài, khoảng 390 – 450 ngày hoặc dài hơn. Để khắc phục tình trạng này cần tiến hành 3 biện pháp:

Chăm sóc và nuôi dưỡng tốt bò cái trước, trong và sau đẻ: Vào giai đoạn trước khi đẻ 2 tháng và ngay sau khi đẻ nuôi dưỡng bò cái hợp lý, phù hợp với nhu cầu dinh dưỡng, ngoài thức ăn xanh đầy đủ cho ăn thêm 0,5 – 1 kg thức ăn tinh. Hạn chế cày kéo ở mức thấp nhất hoặc cho nghỉ ngơi, chăn thả ở bãi tương đối bằng phẳng; Chuẩn bị và chăm sóc chu đáo bò cái vào lúc đẻ: Vệ sinh chuồng trại sạch sẽ, đảm bảo điều kiện vệ sinh và hộ lý tốt như: đỡ đẻ, lau nhốt mồm, mũi, cắt rốn...; Sau khi bò đẻ nên dùng dung dịch Rivanol 1 - 2% hoặc dung dịch Lugol để thụt rửa tử cung, cho bò mẹ ăn cháo loãng có pha thêm một ít muối, cho ăn thêm cỏ xanh non 5 - 7 kg, tăng thức ăn tinh lên 1 – 2 kg/ngày.

Trong trường hợp đẻ khó, sót nhau hoặc viêm nhiễm đường sinh dục cần báo cho cán bộ thú y giúp can thiệp và điều trị kịp thời, tích cực để sớm phục hồi chức năng sinh sản cho bò cái.

Phát hiện bò cái động dục và phối giống kịp thời: Để việc phát hiện bò cái động dục tốt cần: Có sổ sách ghi chép số liệu sinh sản của mỗi con bò: tuổi, lứa đẻ, ngày đẻ, bò đẻ có bình thường không; Ngày tháng động dục, người phối giống; Tinh giống loại gì. Bò cử động dục thường có những biểu hiện như: kêu rống, ít ăn hoặc bỏ ăn, phá chuồng, đi lại nhiều, thích nhảy lên con khác, đứng yên con khác nhảy lên, âm hộ sưng có dịch nhầy chảy ra. Phải quan sát để phát hiện bò động dục 3 lần/ngày (sáng, trưa, tối, nhất là sáng sớm và buổi chiều tối khi bò còn nhốt ở trong chuồng nuôi). Thời gian quan sát từ 15 - 30 phút.

Để phối giống cho bò cái đạt hiệu quả cao, ở những nơi có điều kiện truyền tinh nhân tạo (TTNT) cho bò, cần tuân thủ các nguyên tắc sau: Chọn lựa, bảo quản và sử dụng tinh bò chất lượng tốt để phối giống cho bò cái động dục; Các thao tác chuẩn bị thụ tinh nhân tạo chỉ tiến hành trong bóng râm, sáng sớm hoặc chiều mát, tránh các tia nắng mặt trời chiếu trực tiếp vào tinh; Phải tiến hành phối giống trong điều kiện yên tĩnh, không gây tác động thô bạo cho bò cái, các hộ nuôi bò cái cần chuẩn bị trống giá cố định bò, để dẫn tinh viên thao tác thuận tiện và an toàn hơn; Cần xác định đúng thời điểm phối giống thích hợp khoảng nửa sau của thời gian động dục. Muốn vậy phải quan sát bò cái động dục 2 - 3 lần và báo cáo cho cơ sở TTNT biết để dẫn tinh viên đến TTNT cho bò cái được kịp thời. Trong thực tế người chăn nuôi thường áp dụng quy tắc "sáng, chiều, tiến hành quan sát dấu hiệu động dục 2 lần/ngày, nếu thấy bò cái động dục vào buổi sáng thì phối giống vào buổi chiều và ngược lại thấy động dục vào buổi chiều thì phối giống vào sáng sớm hôm sau (có thể tiến hành phối tinh lặp lại 1 - 2 giờ sau lần phối giống thứ nhất).

Đối với vùng xa, vùng cao chưa có điều kiện để TTNT cho bò cái, cần theo dõi để phát hiện bò cái động dục và cho bò đực tốt, đủ tiêu chuẩn đã được tuyển chọn nhảy trực tiếp.

Không cho bò đực có thể chất kém, dáng vóc nhỏ làm giống, tránh giao phối cận huyết trong đàn làm ảnh hưởng đến chất lượng bê và thế hệ tiếp theo.

Theo Báo Cao Bằng